

SÀI GÒN 50 NĂM TRƯỚC**Chó bẹc-giê làm tiền**Hồi-ký BÌNH-NGUYỄN LỘC

Nếu dịch thổ-tả hoành-hành một năm hai lần ở Sài Gòn thì dịch-hạch chuột ba bốn năm ra tác-quái.

Dịch-hạch chuột dễ hơn tất cả mọi thứ dịch, nếu nó ra tay một năm hai lần như dịch thổ-tả thì Sài Gòn này đã biến thành hoang-địa từ lâu rồi.

Ty vệ-sinh đô-thành vẫn có biện-pháp như trong các mùa dịch khác.

Trong trường-hợp này, biện-pháp có vẻ hữu-lý hơn nhiều; họ cho chó bẹc-giê đi bắt chuột.

Chuột cống Sài Gòn lắm con to hơn mèo, thành-thủ kẻ thù số một của loài chuột không dùng được, mà phải cầu-viên tới một loại thú cũng bốn chon, nhưng to hơn nhiều, đó là cho bẹc-giê.

Chó này có lẽ ty vệ-sinh nuôi sẵn và luyện tập với một mục-đích rõ-ràng chó không phải là cho tư-nhon, ứng-dụng trong mùa dịch đâu, vì nhon-viên ty vệ-sinh đô-thành điều-khiển mấy con chó ấy dễ-dàng như họ là chủ của chúng nó từ bao lâu rồi.

Ba địa-điểm săn chuột là Chợ Lớn, Chợ Cũ Sài Gòn và Cầu Ông Lãnh, ba nơi đông-đúc, và nhứt là đó là ba trú-khu của người Trung-Hoa họ có tánh ở chật-hẹp lại không giữ vệ-sinh cho lắm!

Những căn nhà được nhắm trước tiên là các hiệu ăn, vì các hiệu ăn bán-thủ nhứt, lại là nơi sống lý-tưởng của loài chuột cống, chúng nó tìm thực-phẩm dễ-dàng, ăn uống phủ-phê.

Xe vệ-sinh ngừng lại, nhon-viên nhảy xuống, cho chó xuống theo rồi cứ nhào vô các hiệu lừa cho đi vào bên trong, đi ra nhà sau.

Ai có vào phía sau các hiệu ăn uống bình-dân của người Trung-Hoa thì biết ở đó tối, ẩm, chật và bẩn đến mức nào.

Dĩ-nhiên là trong xó nào cũng có chuột cống ẩn-núp cả và chó bẹc-giê đánh hơi chuột rất giỏi, bắt đầu truy-nã.

Không tả, chắc các bạn cũng thừa tưởng-tượng để hình-dung ra cảnh đồ võ trong các trận ấy của một buổi bố-ráp và sau khi chó bẹc-giê ra đi rồi thì thật là „trái qua một cuộc bể dâu, những điều trông thấy mà đau-đón lòng“.

Dân-tộc Trung-Hoa rất có tài về ngoại-giao, cho đến đổi rợ Mông-Cổ xâm-lãng họ, cai-trị họ mà họ còn biến Mông-Cổ ra Tàu một cách êm ru, huống-hồ gì là chó bẹc-giê.

Thế nên rồi họ chịu cảnh tang-thương mỗi trú-khu có một lần thôi và vài mươi người thôi.

Hôm sau, đoàn săn chuột trở lại thì người Trung-Hoa đã nghĩ ra cách cản ngăn bão-tổ rồi.

Chó chưa vào cửa, chủ nhà đã cho sứ-giả ra đón tận via hè. Sứ-giả nói với trưởng-đoàn: „Hô cái nị lấy chút đỉnh nhấm xà mà! Bắt chuột làm gì cho mệt ló!“

Chó bęc-giê rất ngạc-nhiên mà chứng-kiến cuộc hội-đàm ấy, ngo-ngác sao trưởng-đoàn dẫn chúng nó sang nhà khác, sau khi nhét cái gì vào túi áo không rõ, rồi đến nhà khác, cũng cứ bốn cũ soạn lại, nhấm xà, nhấm xà, nhấm xà.

Tất cả đều có lợi trong chiến-dịch này: chó bęc-giê khỏi tốn sức lao-động, chuột cống tự-do sống chung hòa-bình với các hiệu tiệm, nhon-viên dắt chó đi săn có tiền nhấm xà, các nhà âm-công được bán thêm hòm, ty vệ-sinh làm tròn công-tác trên giấy tờ.

Mãi cho tới năm 1940 mà cái trò chó bęc-giê săn chuột trong buồng các tiệm vẫn còn và vẫn còn cái trò nhấm xà.

Nếu thuốc Streptomycine mà chưa ra đời chắc năm nay 1967 vẫn còn săn chuột, nhưng không rõ có nhấm xà hay chẳng, kẻ viết hồi-ký hiền-lành lắm, không dám điều-tra phóng-sự như mấy ông ký-giả. Nhưng người ta đã hết sợ vi-trùng hạch chuột thì chắc là không thể còn cái trò ấy được, ít lắm cũng trong vụ săn chuột.

Người Hậu-giang ăn thịt chuột, khắp nước Việt-Nam ăn thịt cày. Hai thứ thú trời sanh ra để cho ta thịt, loại này lại thịt loại kia. Nhưng loài người lại đóp giấy bạc, hóa ra cày tha chuột. Loài người nhon-đạo vậy thay!